

NA ZAČETKU

Ko vstopamo v novo leto, se seveda upravičeno sprašujemo, kaj bo prineslo novega, kot se seveda tudi sprašujemo, kako bomo pripadniki slovenske narodne manjšine doživljali in soustvarjali nove odnose na našem področju, ki jih bo v naš prostor hočeš nočeš vnesel vstop domovine Slovenije v Evropsko unijo, predvsem pa postopna, a nezadržna odprava državne meje.

Lagali bi, če ne bi na glas povedali tistega, kar si marsikdo želi, in sicer tega, da bi tudi v prihodnje vse ostalo tako, kakor je bilo do sedaj. Vemo, da to ni tako. Nismo med tistimi, ki mislijo, da bo odprava državne meje med Italijo in Slovenijo čez noč prinesla kdo ve kakšne ugodnosti za nas, in zgodovina nas uči, da se na velike preobrate človek izjemno počasi navadi. Navadi pa se, in to v vsakem primeru, če hoče ali noče. To pa zato, ker ga razmere k temu prisilijo.

Prepričan sem, da se pripadniki slovenske narodne manjšine v Italiji premalo zavedamo, kaj vse nam bodo novi prostor nove razmere po 1. maju letos nudile in česa vsega ne bodo te razmere tudi zahtevale od nas. Pravzaprav danes nihče ne ve, kako se bomo po 1. maju obnašali, kako bomo sami doživeli to veliko spremembo, ki bo velikanska sprememba za ves slovenski narod, saj se bomo Slovenci ponovno znašli združeni v skupno narodno telo, kar smo bili sicer od nekdaj, a dejstvo je, da je bila državna meja res živa v narodnem telesu, kar se je poznalo in se pozna na vsem narodnem telesu še danes.

Vprašanje je, kako se bodo drugi do nas obnašali, saj kar naenkrat ne bomo več zamejci za domovino, po drugi strani pa bi tudi država, v kateri živimo, rada videla, da ne bi bili več manjšina. Vsaj tako lahko razumemo odnos, ki ga ima tudi deželna uprava do nas, ker je ukinila urad, ki je bil izrecno nam namenjen, po drugi strani pa se imamo najbrž zahvaliti samo krovnima organizacijama Slovencev v Italiji, Svetu slovenskih organizacij in Slovenski kulturno gospodarski zvezi, njenima predsednikoma še posebej, in sedanjemu zunanjemu ministru Republike Slovenije dr. Dimitriju Ruplu, ki ima posluš za našo narodno skupnost, če je v Ljubljani še Urad za Slovence po svetu in v zamejstvu, ki mu sedaj načeljuje naša dobra znanka in odlična poznavalka naših razmer Jadranka Šturm Kocjan; le-ta je s svojim dosedanjim delom pokazala, kaj pomeni odlično delo in zrel državniški odnos, ko gre za nas, za slovensko narodno manjšino.

Človek ima tu na meji večkrat občutek, saj se več kot samo zdi!, da kar naenkrat nismo in ne bomo več nikomur potrebni, če že nismo ali ne bomo resnični motilni element, kar smo seveda večkrat že bili in smo to tudi občutili na lastni koži.

Vendar je še večje vprašanje kot to, kakšen odnos bosta imeli do nas matična in država, v kateri živimo, vprašanje, kako bomo sami, mi Slovenci, ki živimo ob sedanji državni meji, doživljali in soustvarjali nove odnose, ki jih bo vstop Slovenije v Evropsko unijo gotovo prinesel. Že res, da se upravičeno in tudi privoščljivo lahko smejemo vsem tistim, ki še danes upajo, da do odprave državne meje ne bo prišlo, ker vemo, da se bo to zagotovo zgodilo, a prav tako je res, da bi se morali sami vprašati, kaj bo z nami, saj bo le od nas odvisno, če "bomo stali inu obstali", če lahko prosto Trubarja citiramo.

Jurij Paljč

/stran 2

Tradicionalni Dan emigranta v Čedadu v znamenju solidarnosti Pripravljeni na prihodnost!

FOTO JMP

Na praznik Sv. treh kraljev, 6. t.m., je bilo v Čedadu v gledališču Ristori že tradicionalno srečanje Slovencev iz Nadiških dolin, Beneške Slovenije, iz zdomstva, naše dežele in bližnje Slovenije. (Zapis na 12. strani)

Začetek delovanja okenca za slovensko manjšino v Gorici

Pomembna pridobitev za vse nas

Odslej se bomo lahko počutili bolj doma tudi na goriški občini, saj imamo tam človeka, ki nam lahko nudi informacije in pomoč v stiku z javno upravo v slovenskem jeziku. To je velikega pomena za našo narodno skupnost, znak naklonjenosti levosredinske uprave, resnega prizadevanja naših ljudi v njej - zlasti odbornika za čezmejno sodelovanje Damijana Terpina - in obnem korak naprej v uresničevanju naše zakonske zaščite, ki si, sicer s težavo, počasi le utira pot.

Kar nekaj goriških Slovencev je v ponedeljek, 5. januarja, v jutranjih urah obiskalo novi urad za slovensko manjšino v veži goriške občinske palače. Kljub prazničnemu vzdušju so si vzeli čas, da so za okencem obiskali uslužbenko Eriko Jazbar, ji voščili veliko uspehov ob novi zadolžitvi, radovedno povpraševali po delovanju in pristojnostih urada, pa tudi že npr. vložili prošnjo za dvojezično izkaznico.

Na uradu, ki deluje vsak ponedeljek od 9. do 12. ure,

FOTO DPD

je bilo torej 5. januarja kar živahno. Poleg preprostih ljudi, ki jim je okence v prvi vrsti namenjeno, so se v uradu znašli nekateri predstavniki naših javnih ustanov, organizacij in društev: med drugimi omenimo vsaj predsed-

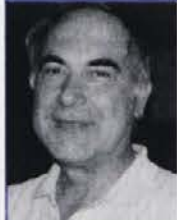
nika občinske konzulte za manjšino Igorja Komela, predsednika Slovenskega stalnega gledališča Filiberta Benedičiča, predsednika štandreskega rajonskega sveta Marjana Breščaka in občinskega svetovalca Bernarda Špaca-

pana. S sebi lastno dobro voljo je začetek poslovanja našega okenca pozdravil tudi župan Vittorio Brancati, ki se mu lahko zahvalimo, če se na občini lahko počutimo bolj doma tudi mi.

DD

Čestitke

Minulo nedeljo, 11. t.m., je ronški župan Livio Furlan izročil občinsko nagrado Sv. Štefan našemu sodelavcu in predsedniku SKRD Jadro iz Laškega prof. inž. Karlu Mučiču za izjemno delo na kulturnem in družbenem področju. Iskrene čestitke!

Intervju

Vodja programskega oddelka Radia Trst A Nataša Sosič o radiu, programih... (stran 3)

Razstava

V KC Lojze Bratuž v Gorici so odprli strokovno razstavo o kamnoseštvi. (stran 7)

- 02 Drago Legiša
FINANČNI ŠKANDAL PARMALAT
- 02 Alojz Tul
DO KDAJ NEVIDLJIVOST TV SLOVENIJE V ZAMEJSTVU
- 04 Danijel Devetak
PAPEŽEVO ZAVZEMANJE ZA MIR V SVETU
- 05 Vilko Poljanšek in Danilo Lisjak
KAKO DELUJE NAŠA "BARAKA" V KONGU
- 06 Iva Koršič
BORDONOVE ZADNJE LUNE

Intervju / Nataša Sosič

“Skrbeti moramo za lep jezik!”

Vodjo slovenskega programskega oddelka na Deželnem sedežu RAI Natašo Sosič poznamo kot odlično radijsko urednico, ki je dolga leta pripravljala odmevne oddaje o slovenski in svetovni književnosti s posebnim poudarkom na našem gledališču. Pred slabim letom je Nataša Sosič prevzela novo službeno zadolžitev in je danes odgovorna za programe našega Radia Trst A. Na razgovor smo jo povabili predvsem zato, da bi nam povedala, kakšni so njeni načrti pri vodenju našega najpomembnejšega elektronskega medija in seveda kaj več o samih programih Radia Trst A.

Bi torej kar začeli s tem, kako se počutite v novi vlogi, pa čeprav je minilo kar nekaj časa, odkar ste od Igorja Tute prevzeli mesto vodje programskega oddelka?

Pred dobrim letom sem sprejela mesto vodje slovenskega programskega oddelka na Deželnem sedežu RAI in to je predstavljalo zame od vsega začetka nov izziv, obenem pa tudi odgovornost za vse, kar so in kar predstavljajo radijske in televizijske oddaje za našo narodnostno skupnost. Težko bi si predstavljali naš prostor brez Radia Trst A in številnih oddaj, ki so zgodovinsko prisotne preko petdeset let. Tako je moje počutje v vlogi odgovorne za slovenski kulturno umetniški program, pa čeprav brez tiste avtonomije, ki je bila do leta 1998, prežeto z mešanimi občutki. Večkrat se mi zdi, da storimo premalo za vse, kar se dogaja v naši narodnostni skupnosti.

Koliko let pravzaprav že delate pri Radiu Trst A in katere naloge ste vse opravljali pri naši radijski postaji?

Moji začetki na Radiu Trst A segajo v leto 1969, ko sem ob študiju na tržaški univerzi iskala ekonomsko samostojnost. Želela sem se čimprej zaposliti in nudila se je priložnost, da sem po natečaju za tajniško mesto na Radiu Trst A bila sprejeta v službo. Tako se je moj dan začel zjutraj na radiu, kjer sem spoznala uradniško delo v vseh programskih resorjih, ob polšestih pa sledila lekcijam na univerzi, kjer sem diplomirala iz ekonomskih ved z diplomsko nalogo o vlogi in vplivih televizijske reklame. To je bilo sredi sedemdesetih let (prejšnjega stoletja), ko je že stopil v veljavo zakon št. 103 o radiotelevizijski reformi. Po opravljenem natečaju za programista sem se neposredno ukvarjala s pripravljanjem oddaj do jeseni lanskega leta, ko sem po odhodu Igorja Tute prevzela mesto vodje programskega oddelka.

Katere so glavne smernice, ki se jih držite pri vodenju programskega oddelka Radia Trst A?

Pri pripravljavanju kulturno umetniških oddaj se na Radiu Trst A držimo načela, da morajo programi zajeti delovanje celotne narodnost-

je pogostoma težko slediti vsemu dogajanju. Skušamo pripravljati raznolike oddaje, ki bi jih lahko strnili v žanre, kot so: kultura, dramatika, klasična in lahka glasba, pa programe, namenjene najmlajšim in mladim poslušalcem, ter kontaktne oddaje. Pomembne so tu še oddaje, ki jih pripravljamo v sodelovanju z Radiom Slovenija, z radijskimi postajami z območja Alpe Jadran in s slovenskim oddelkom ORF iz Celovca. V sklopu vseh teh zvrsti bi lahko naštevali posamezne oddaje, saj pripravljamo programski odsek deset ur dnevnega programa, petminutni vsakodnevni televizijski program ob 20.25 in petdesetminutno nedeljsko oddajo in priložnostne praznične programe.

Velikokrat govorimo, kako važno je, da naša sredstva obveščanja, kot je tudi naš Radio Trst A, posvečajo veliko pozornost slovenskemu jeziku in nemalokrat smo ljudje, ki delamo pri sredstvih obveščanja, najprej sami nezadovoljni s svojim delom in “izdelkom”, istočasno pa smo sami tudi velikokrat deležni upravičenih in neupravičenih kritik. Povejte nam kaj več o teh težavah, ki so nam skupne!

Skrb za slovenski jezik bi morala biti prioriteta pri pripravljavanju oddaj. Radio je namreč medij, ki lahko seže s slovensko besedo prav do vsakega, nevsiljivo, prijazno in prepušča posamezniku, da ga poslušata ali pa odklopi. Zato je dolžnost vsakega radijskega delavca, da posveča jeziku čim večjo pozornost. Pred kratkim smo tudi na programski konferenci slišali veliko o skrbi za slovenski jezik. Zavedam se, da bi morali veliko več storiti prav na radiu, kjer stopa jezik neposredno do poslušalcev. Zato je vloga poklicnih radijskih govorcev, kot so napovedovalci, primarnega pomena, pa naj zveni še tako retorično in bi ukinitve tega poklica predstavljala veliko jezikovno obubožanje. S kontaktnimi oddajami, ko se v živo oglašajo radijski poslušalci in ko se želijo voditelji oddaj približati radijski publiko, pride pogostoma do jezikovnih spodrsiljav, ki jih je težko popraviti. O tem veliko govorijo tudi na slovenski nacionalki, vendar imajo tam lektorja in šolo za radijske govorce. Italijanski radiotelevizijski sistem tega ne predvideva, zato pa si mora vsak pomagati, kot ve in zna. Vsi mi bi želeli, da bi bile oddaje sestavljene in vodene optimalno, in marsikdo od

mlajših se trudi in se izpopolnjuje privatno. V zvezi s kritikami, ki smo jih deležni, pa sem tistim, ki se tako ali drugače oglašajo, hvaležna. Prvič, ker nas poslušajo in jim je radio pri srcu, drugič, ker nas spodbujajo,

poslušali, potem se pa oglašili ta ali oni.

Dolga leta ste spremljali gledališče, tak in drugačen teater, radijske igre, tudi sami ste veliko

dobrega naredili na področju, za katerega smo mnenja, da zadnje čase nima več takega vpliva na javno in kulturno življenje, kot ga je včasih imelo. Kaj več o tem.

Gledališče ima poseben čar in je tudi mene očaralo. Res sem ga spremljala dolga leta in moram priznati, da pogrešam pripravlanje teh oddaj. V zvezi z radijskimi igrami lahko trdimo, da je Radio Trst A predvajal izjemno veliko tako gledaliških del kot del pisanih izrecno za radijski medij. Terminov za to zvrst je bilo v preteklosti več kot danes, vendar to sodi v splošen trend, pa čeprav je

FOTO JMP

da skušamo v mejah možnosti vsaj nekoliko popraviti napake.

Gotovo tudi sami spremljate odzive, ki jih imajo radijske oddaje pri poslušalcih. Kako je s tem, ste zadovoljni s poslušanjem in odzivi na vaše delo, ali pa tudi sami večkrat padete v čisto

Skrb za slovenski jezik bi morala biti prioriteta pri pripravljavanju oddaj. Radio je namreč medij, ki lahko seže s slovensko besedo prav do vsakega, nevsiljivo, prijazno in prepušča posamezniku, da ga poslušata ali pa odklopi.

naše malodušje, ki bi ga lahko strnili v misel o “zamejski gluhi lozi”?

V zvezi z odzivi na razne oddaje pa je pri nas večkrat “zamejska gluha loza”. Tako kot druge javne radijske postaje, se tudi mi trudimo, da bi nudili poslušalcem široko paleto različnih programov. Iz raziskav izhaja, da je zanimanje za tradicionalne radijske oddaje bolj prisotno pri odraslih, če že ne starejših poslušalcih. Raziskave o poslušalnosti so danes bolj usmerjene v televizijski medij, kar je povsem razumljivo, vendar je poslušalnost radija tudi pri nas prav gotovo večja od tega, kar si predstavljamo. To se pri nas najpogosteje ugotavlja, ko kdo kaj narobe reče, pa se mu zdi, da ga ob tisti uri ne bodo

lovanje šolnikov in z veseljem pripravljamo drugo serijo, v kateri se bodo oglasile šole iz Trsta, Gorice in Benečije. Prva oddaja bo na sporedu sredi januarja. Prav gotovo dajejo veliko zadoščenja oddaje, ki jih pripravljamo na teritoriju, tako v Trstu, Gorici, Benečiji in Reziji. S svojim pristopom, neposrednostjo in živo govornico ohranjajo del kulture, ki bi drugače počasi izginjala. Tudi to je vloga radijskega medija.

Česa si najbolj želite?

Veliko je želja in upam, da bi se vsaj delno lahko izpolnile. Upam, da bo izvajanje zaščitnega zakona in zakona 482 pripomoglo, da bo vidnost slovenskih televizijskih programov segla tudi v videmsko pokrajino. Prav tako si želim, da bi prišlo do nadomestitve programistov režiserjev, ki so odšli v pokoj. Precej je namreč mladih programistov režiserjev, ki delajo s pogodbo za določen čas in so vključeni v produkcijski programski proces, vendar brez vsakršne gotovosti za stalno zaposlitev. Kot ostali radijski delavci se trudijo ter predstavljajo kapital, v katerega bi bilo potrebno vlagati. Želim si nadalje, da bi se dobro sodelovanje in izmenjave ter pripravlanje skupnih projektov z Ra-

Upam, da bo izvajanje zaščitnega zakona in zakona 482 pripomoglo, da bo vidnost slovenskih televizijskih programov segla tudi v videmsko pokrajino. Prav tako si želim, da bi prišlo do nadomestitve programistov režiserjev, ki so odšli v pokoj.

diom Slovenija in Regionalnim centrom v Kopru prav v letu 2004 še okrepili v obojestransko korist.

V pogovoru se nisimo podrobno dotaknili televizijskih sporedov, zato naj povem, da smo v letošnjem letu realizirali nekaj televizijskih dokumentarcev in dramskih del, pa še oddaje, ki jih pripravljamo v studiu, in oddajo *Alpe Jadran*. Podobno načrtujemo za prihodnje leto. Posebno mesto ima čezmejna televizija, to je projekt Lynx 2000, ki je nastal med Regionalnim centrom Koper in Deželnim sedežem RAI in se je pričel eksperimentalno udejanjati pred tremi leti. V letošnji sezoni je stekla pobuda *Dober dan, Evropa*, ki je nastala s pomočjo sredstev iz programa Interreg - Phare in se bo najlepše udejanjila 30. aprila 2004 v Gorici.

Še misel za naše bralce in vaše poslušalce.

V današnjem globaliziranem svetu je obstoj in izhajanje tednika, kot je *Novi glas*, primarne važnosti za našo narodnostno skupnost, tako kot je pomemben obstoj slovenskih radijskih programov. Slovenska beseda bo ostala živa le, če jo bomo brali, če se bomo v slovenskem jeziku pogovarjali, če bomo po slovensko razmišljali, v nasprotnem primeru nas bo Evropa odnesla.

Jurij Paljč

Težko bi si predstavljali naš prostor brez Radia Trst A... Moje počutje je prežeto z mešanimi občutki. Večkrat se mi zdi, da storimo premalo za vse, kar se dogaja v naši narodnostni skupnosti.

ne skupnosti, ki živi na deželnem ozemlju. To skušamo udejanjiti z oddajami, pri katerih so neposredno soudeleženi oblikovalci iz tržaške, goriške in videmske pokrajine. Kulturno delovanje je pri nas zelo pestro in razvejano, tako da nam

Filozof in dosmrtni senator

Umril je Norberto Bobbio

Dne 9. januarja je v Turinu umrl filozof in dosmrtni senator Norberto Bobbio, star 94 let. Bil je najprodornejši sodobni italijanski mislec, avtor znamenitih filozofskih traktatov, s katerimi je posredoval svoje znanje in svoje poglede na svet, družbo in politiko. Bil je zagovornik svobode, demokracije in moralnih vrednot.

Rodil se je 18. oktobra 1909 v Turinu. Na turinski univerzi je dokončal študij prava in filozofije. Od leta 1935 dalje je predaval na univerzah v Camerinu, Sieni in Padovi. Nato je v Turinu do upokojitve predaval politično filozofijo. V času fašizma je bil dvakrat aretiran (1935 in 1943). Med vojno je bil nekaj časa v vodstvu Akcijske stranke, vendar se je kmalu odpovedal aktivni politiki ter je italijanskemu in mednarodnemu političnemu življenju sledil kot mislec in nepristranski ocenjevalec. S svojimi jasno izoblikovanimi etičnimi načeli je kot nekakšna kritična vest vplival na italijansko politiko. Leta 1984 ga je predsednik republike Sandro Pertini imenoval za dosmrtnega senatorja.

Miselni svet in politični credo Norberta Bobbia se odražata v številnih spisih, člankih in esejih ter v samostojnih knjižnih izdajah. Med leti 1938 in 1998 je izšlo 26 knjig, med katerimi so *Politica e cultura*, 1955 (*Politika in kultura*), *Il problema della guerra e le vie della pace*, 1979 (*Problem vojne in poti miru*),

Il futuro della democrazia, 1984 (*Prihodnost demokracije*), *Stato, governo, società*, 1985 (*Država, vlada, družba*), *Destra e sinistra*, 1994 (*Desnica in leвица*), *Eguaglianza e libertà*, 1995 (*Enakost in svoboda*).

Čeprav se je Bobbio imel za agnostika, se je v visoki starosti včasih dotaknil verskih vprašanj. V svojem zadnjem delu (*Elogio della mitezza*, 1998) je zapisal, da je za kristjana poleg profane zgodovine še neka sveta zgodovina, katere edina in gotova vodnica je Cerkev ali različne cerkve, ki se navdihujejo ob Sv. pismu, za laika pa je zgodovina ena sama, to je tista, v katero smo vpeti z vsemi nerešenimi dvomi in vprašanji brez odgovora.

V začetku februarja 1988. leta je Bobbio obiskal Gorico. Pozdravili smo ga v dvorani občinskega sveta, kjer je tudi spregovoril. Nato si je ogledal Ascolijevo rojstno hišo, geto in goriški grad.

Andrej Bratuž

Kulturni center Bratuž v Gorici / Razstava Kamnologstvo in kamnoseštvo na Krasu

Žlahtna pripoved kraškega kamna skozi čas

Razstava o kamnologstvu in kamnoseštvu, ki so jo odprli v soboto, 10. januarja, v galeriji Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici, je vzbudila veliko zanimanje in privabila lepo število obiskovalcev iz vsega našega širšega prostora. Gre namreč za svojevrstno in lepo urejeno razstavo, ki je v goriškem kulturnem hramu - po zamisli arh. Davida Faganela "oblečenem" v kraški kamen - tako rekoč doma.

Po uvodnem glasbenem utrinku v izvedbi mešanega pevskega zboru Lojze Bratuž, ki je pod vodstvom Bogdana Kralja zapel Kogojevo *Stoji, stoji mi polje*, je prisotne pozdravil Damjan Paulin. Zahvalil se je soprirediteljema razstave, in sicer Goriškemu muzeju iz Nove Gorice ter občini Sežana, ter njunim zastopnikom. Direktor Goriškega muzeja Andrej Malnič je v prvem mesecu za vso Goriško prelomnega leta poudaril pomen mreže čezmejnih stikov, ki se krepijo med različnimi javnimi in kulturnimi ustanovami. Kot etnolog je pohvalil prizadevanja zasebnih zbiralcev, "ki imajo odnos do kulturne dediščine" in so dali dragocen doprinos tudi tej razstavi. Omenil je zlasti Oskarja Pavletiča, znanega glasnika Rumitarjev, ki je prispeval 70% razstavljenih stare kamnoseške opreme, in napovedal, da predstavljajo prav ti predmeti zametek stalne etnografske zbirke na Jeremitišču. Podžupan občine Sežana in državni poslanec Davorin Terčon, sam sin kamnoseka, je v imenu kolege Boža Marinaca in svojem lepo spregovoril o Kraševcih

FOTO DPD

in njihovem ponosu na to deželo, vpeto med Jadranskim morjem, Furlansko nižino in Istro. "S kamnom smo se naučili se pogovarjati, z njim smo ustvarili lepe stvari." S to razstavo je občina Sežana želela dati popotnico ponovni oživitvi kamnoseštva na Krasu, pa tudi večjemu čezmejnemu sodelovanju s pripročilom, da bi se vsi potrudili, "da bi bilo v prihodnje med nami čim manj meja."

Mag. Davor Kernel je nato na kratko obrazložil postavitev razstave. Na panojih so zbrane informa-

cije o kamnoseštvu in kamnologstvu oziroma kamnosekih in kamnologomcih danes, v vitrinah je razvidno orodje kamnosekov, nekaj lutk prikazuje še drugo opremo. Posebno lepo je videti vozove, s katerimi so prevažali kamne, kar nazorno govori o življenju kraških obrtnikov in njihovem odnosu do kamna. Del razstave je tudi krajši filmski posnetek *Od kamna do izdelka*. Povejmo še, da je razstava informativnega in promocijskega značaja, sicer del širšega projekta, ki ga financiral Phare.

DD

Dva jubileja v SNG Drama-Ljubljana

O, krasni dnevi

V gledališču je praznovanje poseben dogodek in ko gre za častitljiv jubilej dveh pomembnih odskih ustvarjalcev, si hvaležen gledalec želi, da bi bil njima posvečen večer, slovesen in iskri kot ognjemet. In tako je bilo v petek, 19. t.m., v ljubljanski Drami. Na izredni premieri Beckettovega dela *O, krasni dnevi* se je na odru odvijala vrhunska igra. Nič nenavadnega za Štefko Drolc (ob osemdesetletnici) in Danila Benedičiča (ob sedemdesetletnici), le ponovna potrditev, do kod se povzpneja slovensko gledališko ustvarjanje.

V tej drami postavlja Beckett v ospredje besedo, ovrednoti sugestivnost, ki jo besedam dajeta ustaljeno zaporedje in ponavljanje znanih obrazcev. Monolog je se-

stavljen iz fraz, spominov in reminiscenc, ki jih telesno onemogla Winnie niza, medtem ko jemlje iz torbe predmete. Predmeti so vsakdanji: zobna ščetka, glavnik, zdravilo, izstopa samo revolver, ki mu protagonistka s prijateljskim vzdekom Brownie izniči morebitni negativni prizvok, saj bi lahko revolver predstavljal izhod iz absurdnega stanja. Winnie živi svoj dan, od budilkinega zvonjenja do zvonjenja, izpostavljena sončni pripeki in zasuta v kupu peska, v katerega se pogreza. Skupaj z Williejem je torej ujeta v popolnoma zaprt svet, vendar je zanjo vsak dan nanovo krasen.

Beckettovo dramatiko označuje statičnost, v katero avtor vnaša novo dinamiko prav z elementi, kakršni so pričakovanje, spomin,

praznosta biti. Seveda zahteva ta dinamika posebno poglobljenost interpretata. Zgoščena povednost se s tehtno interpretacijo usede gledalcu v zavest. Tak prikaz lahko koga na trenutke zbega (tako je bilo vsaj ob prvih pojavih Beckettovih del na svetovnih odrih v petdesetih/šestdesetih letih prejšnjega stoletja), toda v današnjem svetu prisluhnemo predvsem uglajeni tenkočutnosti besedila.

Samo nadvse odgovorni gledališki ustvarjalci se lahko lotevajo pomensko nabitih tekstov in tokratni tim je bil kakovostno na zavidljivi ravni. Meta Hočevar je kot režiserka in scenografka gradila predstavo na obeh gledalcih in z njima, da sta Winniein monolog in Williejevo potrjevanje prisotnosti izžarevala vsak trenutek dramatičnosti prikaza. Drolčeva je ponovno (že leta 1964 je igrala to vlogo nesporn-

no dovršeno) izdelala lik s toplino, ki je očarala. V prvem dejanju so njen glasovni nastavek, njene kretnje in pogledi ustvarjali intenziteto, ki ni niti za trenutek popustila, in v drugem, ko je Winnie zasuta do vratu, je bilo njeno izražanje prežarjeno z novo silovitostjo. Čist glas, točno opomenjene besede in jasen pogled so gledalce prevzele. Danilo Benedičič je bil v vlogi Willieja nezamenljivi partner. Njegovo oglašanje in pojavljanje sta bili diskretno izmerjeni, nevsiljivi. Šlo je za komaj opazno prisotnost, zaznavno samo ob potrebi, in usklajenost obeh vlog je na odru delovala kot magija.

Vrhunski predstavi je po brezkonzčnih aplavzih sledila še dobro premišljena in izdelana proslava v počastitev obeh protagonistov večera. Direktor Drame Janez Pipan je najprej s kratkim namigom obudil spomin na najpomembnejše

ravnatelj gledališča in slavljenca v poklon priklical na oder druge Beckettove junake, tiste iz Godota. Igralcem Bakoviću, Emeršiču, Svetetu in Šugmanu je zaupal nadaljnje vodstvo svečanosti in oni so privedli na oder predstavnike gledališč in ustanov, v katerih sta Drolčeva in Benedičič delovala. Za zaključek so se na odru razvrstili še člani ansambla Drame in med njimi je v določenem trenutku stopil v ospredje Miha Baloh, ki je s svojim poklonom veliki dami slovenskega teatra dopolnil ovacije vseh prisotnih.

V časih, ko je nalomljena vera v pomembne vrednote, se tak večer prileže. Črna nit, ki so jo vsi akterji tega večera tkali, se niti za trenutek ni pretrgala. Žal, je vse to neponovljivo, čeprav so redno premiero te predstave odigrali na mali sceni Drame 10. januarja, za tem so sledile še reprize.

BK

Urednik Andrej Ilc je po poročanju Slovenske tiskovne agencije z ilustratorji in oblikovalci v knjigarni Konzorcij v začetku meseca decembra minulega leta v Ljubljani predstavil šest slikanic, ki so pri založbi Mladinska knjiga izšle v zadnjih dveh mesecih v zbirki Velike slikanice in v Cicibanovi zbirki. Dve slikanici sta izvorni slovenski, ostale pa so tako imenovane klasične pravljice na besedila, ki so jih nanovo ilustrirali slovenski avtorji.

Pesniška zbirka za otroke *Zlata ladja* Kajetana Koviča je po približno dveh desetletjih od prve izdaje zdaj doživela slikaniško obliko, v kateri

Najlepše pravljice pri Mladinski knjigi Šest velikih slikanic za otroke in odrasle

je ostalo okrog 25 pesmi, nekaj pa jih je dodanih iz ostalih znanih avtorjevih zbirk, kot sta danes že legendarni *Maček Muri* in *Piki Jakob*. Ilustratorsko se je s pesmimi spet priprijela odlična ilustratorka Jelka Reichman, pesnikova sodelavka že pri številnih knjižnih projektih. "Kovič mi je blizu, a težko je ilustrirati pesmi, v katerih je veliko simbolnega," je pojasnila ilustratorka, ki se, kot pravi, tudi pri novih ali obnovljenih pr-

jektih "ne more znebiti same sebe". Za Jelko Reichman velja, da je ena najboljših slovenskih ilustratork, njen slog pa je izrazito samosvoj in prepoznaven in presega golo ilustriranje.

Druga v celoti avtorska slikanica je v Cicibanovi zbirki slikanica *Škrat Zguba in kameleon* avtorice in tudi zelo poznane slovenske ilustratorke Jelke Godec Schmidt. Njene risbice in zgodbe že tretje leto z uspehom izhajajo v reviji za najmlajše Cici-

ban, zdaj so dobile še knjižno obliko. Po besedah urednika Andreja Ilca nameravajo niz knjig z istimi junaki izdajati tudi v prihodnjih letih.

Z oznako "najlepše pravljice" pa so izšla klasična dela v novi likovni preobleki in opremi: *Volk in sedem kozličkov* slovitih bratov Grimm v prevodu Polonce Kovač z ilustracijami Maše Kozjek, *Obuti maček* Charlesa Perraulta v prevodu Marije Javoršek, ki mu je likovno podoba tokrat vdahnil Zvonko Čoh, ter dve Andersenovi pravljici - *Cesarjeva nova oblčila* z ilustracijami Suzane Bricelj in *Kraljična na zrnju graha*, za katero je ilustracije narisal Marjan

Manček, obe v prevodu Silvine Orel Kos. Knjigo *Obuti maček* je oblikovala Maša Kozjek in bila na minulem 19. knjižnem sejmu za svoje delo tudi nagrajena.

Zgoraj navedene preproste informacije o slikanicah, ki so izšle pri Mladinski knjigi, seveda ne morejo pričarati njihove lepote, so pa lahko vzpodbuda, da sežejo starši v žep in jih ponudijo otrokom v zabavo in branje, saj je znano, da ostaneš zvest knjigi takrat, ko si se zgodaj navezal nanjo, in slovenske slikanice so ene najlepših v Evropi, tudi zato tudi odraslim in ne samo otrokom namenjene!

IN MEMORIAM

Odšel je prof. Martin Jevnikar

Prof. Martin Jevnikar je preminil minulo soboto, 10. t.m., in za njim ostaja velika vrzel, saj smo ga poznali kot odličnega slavista, predvsem pa kot toplega in umirjenega človeka, ki je v življenju ostal zvest svojim koreninam in je za našo narodno skupnost naredil ogromno.

O pokojnem prof. Martinu Jevnikarju lahko upravičeno rečemo, da je bil eden temeljnih tvorcev naše kulture in slovenskega šolstva v Italiji od druge svetovne vojne pa vse do danes, saj je bil po drugi vojni med tistimi navdušenci, ki so nesebično, polni navdušenja in velikega znanja postavili temelje slovenski šoli v Italiji.

Iz rodne, mile Dolenjske je s seboj v Trst prinesel blagi značaj, odprtost, tudi molčečnost ter preudarnost, strpnost in lepo lastnost iskrenega poslušanja, smisel za odprt in resen dialog in seveda velikansko zakladnico znanja, ki jo je nesebično delil nam Primorcem, ki nas je takoj vzljubil in nam ostal zvest do smrti.

Prof. Martin Jevnikar se je rodil 1. maja 1913 v Spodnjem Brezovem pri Višnji gori, kjer je tudi končal osnovno šolo, nakar ga je pot vodila v slovitte Škofijske zavode v Šentvid, kjer je leta 1934 maturiral na klasični gimnaziji. Leta 1939 je diplomiral na ljubljanski univerzi na slavistiki, med vojno je poučeval tako v Ljubljani kot tudi v Italiji. Ob koncu druge svetovne vojne je prof. Martin Jevnikar prišel v Trst, kjer se je takoj vključil v povojno obnovo slovenske narodne manjšine, začel poučevati in si tudi ustvaril družino z gospo Nedo, s katero sta imela štiri otroke. Leta 1961 je na rimski univerzi doktoriral. V Trstu je pokojni dolga leta poučeval na slovenskih višjih šolah (od leta 1945 naprej), med leti 1963 in 1975 je poučeval slovenski jezik in literaturo na univerzi v Padovi, od leta 1972 naprej pa je poučeval tudi na videmski univerzi, kjer je bil tudi ravnatelj Slovanskega filološkega inštituta in profesor za srbski in hrvaški jezik ter literaturo omenjenih narodov.

Ko se človek v tem kratkem zapisu ozre za hip na prehojeno pot pokojnega prof. Martina Jevnikarja, se mora začuditi nad plodovitostjo pokojnika, ki je bil zares velikanski in molčeči delavec, predvsem pa z vsem srcem in dušo predan slovenskemu jeziku in človeku, a tudi znanilec enotnega slovenskega kulturnega prostora v časih, ko je bilo zelo težko združevati zdomstvo z zamejstvom in matično domovino.

Ne moremo mimo njegovega urejevanja Literarnih vaj in posluha za mlade ter dejstva, da je vzgojil veliko število slovenistov, ki danes nadaljujejo njegovo delo. Ne moremo mimo njegovega večletnega urejevanja Primorskega slovenskega biografskega leksikona pri Goriški Mohorjevi družbi v Gorici, ki je še danes eno temeljnih del naše žive prisotnosti v prostoru, kjer nam je dano živeti. Ne moremo mimo njegovega dolgoletnega odličnega pisanja kulturnih kronik in kritičnih zapisov za Radio Trsta A in Mladiko, za Katoliški glas in za druge revije, pa naj so izhajale v zdomstvu, v Italiji, Sloveniji ali kjerkoli. Ko je šlo za slovensko besedo in slovenskega človeka, je bil prof. Martin Jevnikar zraven in zato se ne čudimo, če je bil med ustanovitelji še do danes skorajda edine vseslovenske javne tribune Draga, Društva slovenskih izobražencev in še vrste drugih pobud, med drugimi tudi literarne nagrade Vstajenje.

Prof. Martin Jevnikar je bil tih, a skrben spremljevalec slovenskega leposlovja, zavezan slovenski besedi in človeku. Človek, ki za seboj pušča velikansko vrzel.

Prof. Martina Jevnikarja bomo pogrešali! Naj mu bo Gospod pravičen plačnik in naj po dolgoletnem delu počiva v večnem miru!

Svojcem izrekamo iskreno in globoko občuteno sožalje!

Opčine / Ob prazniku Sv. treh kraljev

Pevski dar s Tolminskega

Opevska cerkev ponuja v božičnem času več glasbenih doživetij. Tradicionalni Božični koncert ponavadi oblikujejo domači pevski sestavi, ki gredo od otroških, mladinskih in mešanih zborov do komornih skupin v različni zasedbi.

Na dan, ko praznujemo Gospodovo Razglasenje in se spominjamo obiska Treh Modrih v betlehemiški štalici, pa je že utečena navada, da se opevska župnijska skupnost z glasbo tudi poslovi od prazničnih dni, in sicer s posebnimi gosti.

Otroško in mladinsko pevsko društvo Vesela pomlad v sodelovanju z župnijo sv. Jerneja in Zvezo slovenskih kulturnih društev je letos povabilo v svojo sredo mladinski zbor Pueri cantores iz Tolmina, ki je nastal pred skoraj 22. leti. Od vsega začetka ga vodi njegova ustanoviteljica Barbara Kovačič, ki je s svojimi varovanci nastopila že v Avstriji, Franciji, Italiji in Španiji. Kot slovenski predstavnik istoimenske svetovne cerkvene organizacije Pueri cantores tudi redno sodeluje na državnih in mednarodnih kongresih. Med novejšje projekte tolminskega zbora spada še scen-

sko-glasbena prireditev z naslovom *Pojočje jaslice*, ki je imela svoj čarobni okvir v suggestivni naravi Postojnske jame. Decembra lani pa je v

začel z *Mašo za ženske glasove v d-molu* nemškega skladatelja Petra Corneliusa (1824-1874). Maša je bila deležna tudi poznejše orke-

FOTO KROMA

sodelovanju z mednarodnim orkestrom Alpe-Jadran izvedel tri božične koncerte. Zbor Barbare Kovačič torej odlikuje kakovostna in večplastna pevška dejavnost. Openeci in ljubitelji petja s Tržaškega so zato v torek, 6. t.m., upravičeno napolnili Božji hram.

Zanimiv program, s katerim se je zbor predstavil zbranim poslušalcem, se je

stralne predelave in je le ena od dveh, ki sta se ohranili do današnjih dni. Cornelius je namreč podpisal ciklus petih maš, za drugimi pa se je v poldrugem stoletju izgubila vsaka sled. Zbor je na orgle spremljal mlad perspektiven glasbenik Klemen Karlin, ki je doštudiral najprej v Celovcu in nato diplomiral na Dunajski univerzi za glasbo in upodabljajočo umetnost.

Njemu je bila zaupana tudi instrumentalna točka, t.j. pastorala v D-duru *Zveličar nam je rojen zdaj* Stanka Premrla.

V drugem delu so zazvele slovenske in tuje božične pesmi. Poleg bolj znanih *Počivaj milo Detece Franca Ačka*, *Angeli so oznanili* Kennetha Simpsona, obvezne

Gruberjeve *Svete noči* in dodatka *Poslušajte vsi ljudje*, je zbor Pueri cantores iz Tolmina zapel še šest skladb a cappella oziroma ob orgelski spremljavi: *Exultavit* Franca Burkhartha, *Rorando coeli* Jana Campanusa Vodnanskega, *Christus natus hodie* Lane Walter, A.a.a., *Marija Devica* Egija Gašperšiča, *Tam v hlevcu* Bethlehem

Franca Ačka in *V ivju srebrnem* Jožeta Trošta.

Vlita zvočnost mladih glasov, nežne božične harmonije in priložnostne misli v najbolj prazničnem duhu, ki jih je prebrala Mira Fabjan, so izzvali doživeto ploskanje zbranih poslušalcev, ki je veljalo kot občutena zahvala vsem izvajalcem za dragocen pevski dar.

AL

Praznične prireditve

Bogat božični koncert na Opčinah

Na božični dan se je množica domačinov in drugih obiskovalcev zbrala v openski cerkvi, da bi prisluhnila tradicionalnemu božičnemu koncertu, ki je bil letos posebno bogat. Oblikovale so ga namreč štiri glasbene točke, ki so predstavljale izsek delovanja na Opčinah in pri Banjih. Najprej so nastopile pevke dekleške skupine Vesela pomlad, ki so zapele pod vodstvom Martine Feri; predstavile so se z ljudsko *Tam stoji*

pa *hlevček* (v priredbi Marca Sofianopula) in ameriško *Jingle Bells* (v priredbi Iztoka Cergola). Prijetno vzdušje se je nadaljevalo z zborčkom otrok, s katerimi je Mira Fabjan pripravila splet slovenskih božičnih pesmi v priredbi Antona Kropivskega in ob spremljavi Vinka Škerlavaja.

Slovenske božične pesmi so pripravili tudi pevci mlajšega mladinskega pevskega zbora, ki so se jim pridružili Metka in Urška Sinigoj, Edwin

Bukavec in Mitja Malalan: zavzeto jih vodi Mira Fabjan. Letošnjo priložnostno misel je prispevala domačinka Tamara Operti, ki je žal bila odsotna, zato je njeno besedilo prebrala povezovalka koncerta Breda Susič. Opertijeva je predvsem poudarila pomen božičnega slavlja za otroke in njihove družine, ki pogosto zaradi več težav ne čutijo tega časa in ga ne znajo podživljati s svojimi otroki.

Koncert se je zaključil z nastopom združenih pevskega zbora Sv. Florijan od Banov in Sv. Jernej z Opčin, ki sta pod vodstvom Janka Bana in ob sodelovanju Rossane Palia-

ga zapela najprej tradicionalne božične melodije, v katerih sta kot solista nastopila Mojca Milič in Marjan Škerlavaj, nato še z manj znano kantato *Sveta noč* na besedilo Mirjam Tozon in v priredbi Stanka Premrla. Kot solisti so nastopili Marta Fabris, Matejka Bukavec, Martina Feri, Mojca Milič in Marjan Štrajn. Na orgle je igral Ivan Milič.

Po sklepnem pozdravu opevskega župnika g. Franca Pohajca se je koncert sklenil s priljubljeno *Sveto nočjo*, ki so jo zapeli vsi pevci in poslušalci skupaj.

Neva Zaghet

Sporočilo božičnega časa ob petju

Božičnice v devinski fari

Minuli advent in božični čas sta v devinsko faro prinesla več prireditev. Prvi tak dogodek pod geslom "...božična misel je iskra, ki jo ukreše utrip našega srca..." je bil že v petek, 12. decembra, ko v župnijski cerkvi v Štivanu še sploh ni bilo jaslic in drugih simboličnih znamenj Božiča. Nastopil je Mešani mladinski pevski zbor iz Trsta pod vodstvom Aleksandre Pertot. Sam koncert so organizirali domače SSKD Timava iz Štivanja in Medje vasi, ZSKD in Glasbena matica, saj mladinski zbor deluje v njenem okviru. Lepa skupina pevcev in glasbenikov je tudi s suggestivno

scenografijo, z lučkami in premiki, gibom in plesom ustvarila zaokrožen božični koncert.

Za naslednje lepo doživetje so poskrbeli otroci veroučnih skupin iz devinske fare, OPZ Ladjica, ki ga vodi Olga Tavčar, ter gojenci devinske podružnice SCGV E. Komel. V torek, 23. decembra, so namreč v devinski cerkvi oblikovali dobrodelno župnijsko božičnico, z božičnim sejmom, na katerem so ponujali ročno izdelane okraske, voščilnice, svetilke itd. ter zbrali 480,00 evrov, ki so jih namenili v podporo misijonskemu delu p. Danila Lisijaka. Pečat letošnji

božičnici so dale misli bl. Matere Terezije iz Kalkute, ki so jih brali otroci in tudi tako utemeljevali pomen duhovne priprave na božične praznike.

Na praznik svetega Štefana pa je bila nova cerkev v Štivanu spet polna občinstva, ki je prišlo na tradicionalni koncert božičnih pesmi, ki ga prirejajo devinski zbori. Uvodoma sta pod vodstvom Hermana Antoniča zapela ženski in mladinski zbor Devin. Pripravili so zanimiv spored. Posebnost sta bili pesmi *V božični noči* Feliksa Ugovška in *Božična pesem* Braneta Tičarja in Vere Šolinc v priredbi samega dirigenta. V pesmi je ob orgelski spremljavi imel lepo vlogo tudi bas-bariton, ki

ga je igral Marko Antonič.

V drugem delu večera pa so spored oblikovali otroci zbora Ladjica pod vodstvom Olge Tavčar in Fantje izpod Grmade, ki jih vodi Ivo Kralj. Predstavili so vsebinsko enotno božično lepljenko z naslovom *Mismo prišli nocoj k vam*. Prepletalo se je tako petje ljudskih pesmi od adventa do Sv. treh kraljev, med katerimi sta Daša Frandolič in Martin Peric pojasnjevala starodavne ljudske navade ob svetih treh nočeh. Pri orglah je zbere spremljala Rosanda Kralj.

Trije dogodki torej, ki so udeležencem gotovo pomagali globlje in na bolj pristen način doživljati sporočilo božičnih praznikov.

Društvo slovenskih izobražencev

Odvisnost od alkohola ni le medicinski problem

Društvo slovenskih izobražencev je imelo v ponedeljek, 12. januarja, prvo predavanje v letu 2004. Že lani je na zadnjem srečanju zaživel lik bivšega ljubljanskega škofa Antona Volka, ki je svoje apostolsko delovanje razvijal v nenaklonjenih pogojih jugoslovanske stvarnosti v obdobju po drugi svetovni vojni, je bil minuli ponedeljek govor o hudi družbeni ujni, to je odvisnosti od alkohola.

Predavanje je slonelo na knjižni publikaciji socialnega delavca Aleksandra Možeta *Odvisnost od alkohola*, ki jo je izdala založba Bogataj iz Idrije. Kot je Možetov trud orisal dr. Rafko Dolhar, ki je avtorja predstavil in večer vodil, gre za drobno knjižico, ki pa ima vendar "visoko specifično težo", saj je nastala na podlagi avtorjevih konkretnih izkušenj,

FOTO: KROMA

obenem pa ohranja poljudni slog, tako da je knjiga lahko razumljiva tudi za tiste, ki sta jim tovrstna stroka in problematika tuji.

Kot je sam avtor povedal, je knjiga začela nastajati že leta 1968, ko se je začel poklicno ukvarjati s problemom odvisnosti od alkohola v psihiat-

rični bolnišnici v Idriji. Že takrat se je Možet zavedal, da je ta problematika povezana ne le z medicinsko stroko, ampak da zahteva taka odvisnost drugačno, širšo metodološko kompetenco, ki vključuje tudi psihologijo. Možet je namreč obrazložil, da je alkohol kratko malo bližnjica do zadovolj-

stva, do boljšega počutja. Toda alkohol je le sredstvo, ki začasno prikrije življenjske težave. Pravo zdravljenje pacienta se po Možetovem mnenju prične, ko se ta "strezni" iz alkoholnega stanja in je ponovno sposoben razmišljati ter soočiti se z vsakodnevnimi problemi. Možet in njegovi sodelavci so trdno prepričani, da odvisnost od alkohola ne gre obarvati s sramotno krinko, saj v dejstvu, da človek zbolí, ni nikakršne sramote. Kar pa

pacientu pri zdravljenju neobhodno koristi, je ponovna vzpostavitev dialoga med pacientom samim in socialno mrežo, v kateri je prej živel, v prvi vrsti z družinsko celico. "Zdravljenje je pač pogovor o življenju", je zaključil Aleksander Možet.

Igor Gregori

DAROVI

ZA CERKVENI pevski zbor od Sv. Ivana daruje Boži Kojancic 20,00 €.

ZA CERKVENI pevski zbor pri Sv. Ivanu darujejo: Elvira Markezic 10,00 €; Alenka Rudez 70,00 €; Franc Sergas 5,00 €; Marija Hrvatina 5,00 €.

V SPOMIN na Marijo Bizjak daruje Nadja Zennaro 15,00 € za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

OB NOVEM letu daruje Severina Sakolič 20,00 € za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

OB OBLETNICI smrti dragega moža Maska Šaha daruje žena Jelka 50,00 € za Vincencijevo konferenco v Trstu, 25,00 € za misijone, 25,00 € za cerkev v Mavhinjah, 25,00 € za Sklad Mitja Čuk.

V SPOMIN na dragega prof. Martina Jevnikarja daruje Jelka Šah 50,00 € za Mladiko.

V SPOMIN na pokojno Marijo Kalc vd. Babič daruje družina Natural 15,00 € za cerkev v Gropadi.

V SPOMIN na pokojno Marijo Kalc vd. Babič daruje Mar-

ta Mužina 10,00 € za cerkev v Gropadi.

V SPOMIN na pokojno Marijo Kalc vd. Babič daruje Zofka Kalc 10,00 € za cerkev v Gropadi.

V SPOMIN na prijateljico Marijo Kalc daruje Anica 20,00 € za cerkev v Gropadi.

V SPOMIN na pokojnega Mariota Racmana daruje domača družina 20,00 € za cerkev na Pesku.

ZA MARIJIN dom v Rojanu darujejo v spomin na pevko Roberto Močibob: pevci rojanskega cerkvenega pevskega zbora 245,00 €, Iva Ščuka 20,00 €, Ada Guštinčič 20,00 €, Milena Franko 20,00 € in družina Sanabor 50,00 €.

V SPOMIN na vzornega pevca Oskarja Čoka namesto cvetja na grob daruje za sklad za spomenik Ubaldu Vrabcu na rojstni hiši v Trstu družina Korsič 25,00 €.

NAMESTO CVETJA na grob prof. Martina Jevnikarja daruje Nada Martelanc 50,00 € za Slovensko Vincencijevo konferenco v Trstu.

9

ČETRTEK,
15. JANUARJA
2004

† V soboto, 10. januarja, je v Trstu mirno zaspal v Gospodu

MARTIN JEVIKAR

profesor

Pogreb bo v torek, 20. januarja, na tržaškem pokopališču. Od 9.30 dalje bo ležal v mrliški vežici, ob 11. uri pa bo sv. maša v pokopališki cerkvi.

Globoko užaloščeni žena Neda, otroci Marjan, Marko, Ivo in Magda z družinami, brata Janez in Milan ter ostali sorodniki.

Trst, Sp. Brezovo, London (Kan.)

SOŽALJE

Ob težki izgubi ljubljenega moža, očeta in deda prof. Martina Jevnikarja iskreno izrekamo ženi Nedi, sinovom, hčerki, vnukom, vnučkinjama in ostalim sorodnikom občuteno sožalje. Člani in članice Slovenske Vincencijeve konference v Trstu

Ob izgubi prof. Martina Jevnikarja izrekamo gospe

Nedi, otrokom in njihovim družinam ter drugim sorodnikom iskreno sožalje. Ohranili ga bomo v lepem spominu. Uredništvo Novega glasa
Ženi Nadi in hčerki Janji izražamo iskreno in občuteno sožalje ob smrti moža in očeta Piera Del Linza, ki smo ga poznali kot toplega in dobrega človeka. Uredništvo Novega glasa

Zahvalna maša in praznični dan ali 90 let organista in zborovodje Draga Petarosa

Boršt. Zadnji dan leta! Silvestrovo tokrat ni običajno. Ali vsaj ne za vse. Gotovo ne za g. župnika Maska Suarta, za strežnike, sestre in tiste vernike ter cerkvene pevke in pevce, ki so ob uri, ko je začel mrak legati na zemljo, prišli k zahvalni maši. Poleg domačih so v cerkvi tudi dolinski župan prof. Pangerc in predstavniki Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta. Tudi to je znamenje, da je tokrat Silvestrovo v Borštu poseben dan. Borštanski organist in dolgoletni zborovodja Drago Petaros je namreč dopolnil 90 let in tudi to je razlog, da je ta zahvalna maša posebna.

Cerkev sv. Antona puščavnika je lepo okrašena in praznično osvetljena, kajti veliko je razlogov, da smo ob koncu leta hvaležni za vse, kar nam je minulo prineslo in pustilo. Za organista pa je verjetno tudi priložnost za še drugačen pogled nazaj in iz njegovega igranja je zaslutiti, da se tega zaveda in se veseli, da mu je dano spremljati petje in dati bogoslužju praznjo podobo. To potrjujejo peta maša, izbor pesmi in predigre. Zahvalna maša dobiva tako še dodani pomen,

kar izpostavi tudi g. župnik v svojem nagovoru jubilanču in prisotnim. Na koncu maše pa se to še dodatno izrazi v javnih čestitkah gospoda župana Borisa Pangerca in v voščilih besedah Marka Tavčarja, ki je Drago Petarosu voščil v imenu ZCPZ. Končna slavilna pesem Hvala večnemu Bogu je tako imela v Borštu še poseben naboj. Tokrat ni izražala hvaležnosti le za vse dobro, ki smo ga bili deležni v letu, ki je minilo, ampak tudi za vse, kar je župniji in sami vasi in sosednjim krajem prispeval jubilanču, 90-letnik Drago Petaros. Ta je za domače orgle prvič javno sedel leta 1930, le dobro leto potem, ko mu je znani glasbeni pedagog Stane Malič začel razkrivati skrivnosti glasbene umetnosti. S svojimi pevci pa je v duhu najzlahnejše pevske tradicije, ob svetih redno vadil tudi posvetne pesmi. Z orglami in zbori pa se ni ukvarjal le v Borštu. V letih 1936-1945 je bil organist v Ricmanjih. Vodil pa je tudi posvetne zборе, zlasti v Dolini in samih Ricmanjih, najdlje se je posvečeval domačemu mešanemu zboru PD Slovenec, s katerim je veliko nasto-

FOTO: MP/AP

za slovensko pesem, za slovensko petje, kajti tako cerkvene kot posvetne pesmi so nam dar 'ljubezni ene', so odraz iste duše, ki pa poje, glede na potrebo, o različnih stvareh.

Ob tem lepem življenjskem jubileju naj mu zato želimo trdnega zdravja in dovolj moči, da bi Bogu v čast in sebi ter Borštanom v veselje še dolgo lahko orglal in vodil petje v domači cerkvi.

Temu voščilu se iz srca pridružujeta tudi uredništvo in uprava Novega glasa.

VJ

pal na društvenih prireditvah v domači vasi in okoliških krajih, a tudi na revijah, kot sta Primorska poje in zborovska revija ZCPZ.

Drago Petaros je torej organist in pevovodja, ki je Borštu in celemu Bregu dal veliko tudi s tem, da je dosledno s svojim zgledom in delom dokazoval, da mu gre

Dne 31. januarja 2003 je slavil 90. rojstni dan naš organist in pevovodja

DRAGO PETAROS.

Iskrene čestitke in da bi še veliko skupaj peli, mu voščijo cerkvene pevke in pevci iz Boršta.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na koncert

PESMI BOŽIČNEGA ČASA

v stolnici sv. Justa v nedeljo, 18. januarja, ob 16. uri.

Nastopili bodo vokalna skupina Dornberški fantje, MePZ Jacobus Gallus iz Trsta, Dekliški zbor ZKD Nova Gorica, Pevsko društvo Odmev in MePZ Igo Gruden iz Nabrežine

Božični koncert v Nabrežini

Zelo prijeten božični koncert je bil preteklo nedeljo v cerkvi v Nabrežini. Nastopila sta mladinski zbor Kraški slavček pod vodstvom Alenke Radetič in mešani zbor Igo Gruden pod vodstvom Adija Daneva. S programom sta navdušila številno občinstvo. Božična misel Vere Tuta je govorila o miru, ki ga ustvarjamo sami v sebi, v svoji okolici, o brezpogojni ljubezni, o enakem dostojanstvu vseh ljudi. Na koncu je župnik Bogomil Breclj nagradil najlepše jaslice: prvo nagrado je prejela družina Gruden (Postaja), drugo Furlan in Vidali, tretjo Jazbec in Krizmančič-Doz in četrto Conti.

Koncert Božič 2003 v goriški stolnici

Ob 30-letnici Združenja cerkvenih pevskih zborov

Vsakoletni božični koncert, ki ga v goriški stolnici na praznik sv. Štefana, 26. decembra, prireja Združenje cerkvenih pevskih zborov, je bil letos nekoliko drugačen. Združenje je zaznamovalo 30-letnico svojega delovanja s ponovitvijo koncerta Božič 2003, ki je bil na programu koncertne sezone Srečanja z glasbo 2003-2004 dne 20. decembra lani v veliki dvorani Kulturnega centra L. Bratuž. O njem je naš list poročal v prejšnji številki.

Pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča so poleg mešanih zborov Hrast in L. Bratuž nastopili solisti (Alessandra Schettino, Matejka Bukavec, Patrizia Belloni, Roberto Miani in Damjan Locatelli) in orkester ArsAtelier. Koncert je obsegal Božični oratorij francoskega skladatelja Camilla Saint-Saensa ter božične pesmi večidel slovenskih skladateljev za zbor in orkester. Program je bil primeren in zanimiv: v našem prostoru manj znano delo iz svetovne glasbene zakladnice in vrsta priljubljenih slovenskih božičnih pesmi, ob koncu pa svetovnoznana Gruberjeva Sveta noč. Izvedba sama je pokazala resno pripravo ter vokalno in interpretacijsko zmogljivost izvajalcev, zlasti pa dirigentov smisel za občuteno poudarjanje glasbenega dela. Polna cerkev je koncertu sledila z veliko zbranostjo in zavzetostjo ter je dirigenta in izvajalce nagradila z dolgoletnim in navdušenim ploskanjem.

Med prvim in drugim delom je spregovorila predsednica ZCPZ Lojzka Bratuž. Naglasila je vlogo in zasluge prof. Mirka Fileja, pobudnika slovenskih božičnih koncertov v goriški stolnici v času, ko jih še ni bilo ne v našem

mestu ne v širšem zamejskem prostoru. Prvi božični koncert je bil leta 1956, nastopili so združeni pevski zbori. "Pri tem zahtevnem in za tiste čase nenavadnem koraku se je lahko opiral samo na svoje moči in na nekaj ožjih sodelavcev. Ni mogel računati na nobeno zvezo, na nobeno združenje. Obiskoval je posamezne zborove v mestu in na podeželju ter z njimi vadil do skupnega nastopa. Prof. Filej nam je prvi v povojnem času pokazal smer in pot ter nam posredoval svoje navdušenje za tovrstne pevske prireditve".

Govornica se je nato dotaknila prirejanja pevskih nastopov, koncertov in revij, ki jim Združenje posveča precejšnjo pozornost, čeprav to ni edina oblika njegovega delovanja. "Zbor, ki pogosto nastopa, bo tudi v domači cerkvi, na domačem koru uspešnejši, bolj kultiviran in discipliniran. Tudi njegov odnos do cerkvenega petja naj bi postal odgovornejši. Vodi nas torej skrb za razvoj in kvaliteto cerkvenega petja in za posredovanje dobre religiozne glasbe čim širšemu krogu

poslušalcev, tudi izven cerkvenega okolja".

Posebno misel je Bratuževa namenila zborom, njihovim pevovodjem in organistom. "Če smo npr. božični koncert v stolnici ohranili nepretargoma od Filejevih časov do danes, je predvsem njihova zasluga. Leto za letom so sredi drugih zborovskih obveznosti našli čas in se potrudili, da so z lepim in primerim programom nastopili tudi na naših božičnih koncertih, za kar smo jim vsi hvaležni. Upajmo, da bodo še naprej sodelovali z nami". Nato se je spomnila tistih, "ki so se v okviru Združenja trudili za njegovo rast, a jih danes ni več med nami. Tu mislim na prvega in dolgoletnega predsednika Bogomira Špacapan na ter na pevovodje in pevce, ki so nam bili zvesti". Svoj nagovor je nadaljevala z mislijo: "Ta slavnostni koncert posvečamo vsem tistim zborom, pevovodjem in organistom, ki ob nedeljah in praznikih prepevajo in igrajo pri obredih v domači cerkvi in ob številnih drugih priložnostih, sodelujejo pa tudi na najrazličnejših

pevskih prireditvah".

Množična udeležba na letošnjem božičnem koncertu v goriški stolnici je potrdila našo navezanost na tradicionalna božična srečanja in naše navdušenje za zlahtno izvedbo glasbenih umetnin, uglasenih na svetočno skrivnost. Globoko božično doživetje nas je notranje obogatilo.

Združenju cerkvenih pevskih zborov iskreno čestitamo ob njegovi tridesetletnici ter mu želimo še veliko uspešnega delovanja in novih pobud.

Andrej Bratuž

ZAHVALA

Kulturni center Lojze Bratuž se iskreno zahvaljuje zboroma Lojze Bratuž iz Gorice (zborovodja Bogdan Kralj) in Hrast iz Doberdoba (zborovodja Hilarij Lavrenčič), pevcem solistom, instrumentalistom in tehničnim pomočnikom, ki so sodelovali pri realizaciji koncerta Božič 2003. Posebna zahvala naj gre dirigentu projekta in umetniškemu vodji Hilariju Lavrenčiču.

Božični koncert štandreskega zbora

Božič v slovenski glasbi in besedi

Božič v slovenski glasbi in besedi se je glasilo vabilo na koncert, ki ga je na praznik svetih Treh kraljev organiziralo Prosvetno društvo Štandrež v štandreski župnijski cerkvi. Vabilu se je odzvalo res lepo število poslušalcev, ki so napolnili prostorno štandresko cerkev in pazljivo prisluhnili izvajanju mešanega pevskega zbora Štandrež, ki se je predstavil pod vodstvom Davida Bandellija. Zbor se je

temeljito pripravil na ta koncert in dovršeno izvedel zahtevni program slovenskih skladateljev. Tudi prisotni so nagradili izvajanje z odobravanjem in daljšim ploskanjem. Na koncertu smo slišali lepe božične motive Jacobusa Gallusa, Matije Tomca, Ubalda Vrabca, Pavleta Merkuja, Hilarija Lavrenčiča in Patricka Quaggiata, ki je za to priložnost za štandreski zbor uglasbil Hodie Christus

natus est. S to skladbo je mešani zbor tudi sklenil svoj božični program. V ženski zasedbi pa je izzvenela Gallusova skladba Dicunt infantes Domino laudes. Poleg pesmi so božično razpoloženje

pričarala tudi besedila slovenskih pesnikov in mislecev, ki sta jih podala Majda Zavavlav in Marko Brajnik. Besede Vladimira Truhlarja, Vladimira Kosa, Vinka Beličiča, Ljubke Šorli in Edvarda Kocbeka so lepo dopolnile glasbeni del večera, ki je zaživel v vsej božični sporočilnosti.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Ob štiridesetletnici gledališkega dela Adrijana Rustje

Furio Bordon
ZADNJE LUNE
REŽIJA Adrijan Rustja

PONOVITVE
V Kulturnem domu v Trstu:
15. januarja ob 20.30 RED E
16. januarja ob 20.30 RED F
17. januarja ob 20.30 RED T (z italijanskimi nadnapisi)
V Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici:
19. januarja ob 20.30 (RED A)
20. januarja ob 20.30 (RED B)

Za vse informacije je na razpolago brezplačna telefonska številka 800-214302 ali (0039) 040 362542

DAROVI

ZA NOVI glas: Kazimir Marušič 2,00; Jolanda Zaffalon Devetta 10,00; Renata Tomsič 5,00; Ljubka Zavavlav 5,00; Iva Hrovatin 20,00; Fani Češut 5,00; N.N. 7,00 €; Kati in Lojze Burjes v spomin na drago Pavlo Rijavec 100 US dolarjev.

ZA MIS. Pedra Opeko: Angela Špacapan 100,00 €.

ZA POPLAVIJE v Ukvah: v spomin na Gertrud Schnabel Edi in Emica Devetak 200,00 €.

ZA CERKEV v Gabrjah: Zofka Florenin 22,00; Ljudmila Špacapan Florenin 40,00; Lojzka Pipan 20,00; Karla Malič 22,00; starši ob krstu male Martine 100,00; druž. Pavletič ob krstu male Martine 100,00; Irma Devetak 50,00 €.

ZA CERKEV na Vrhu: Berta Devetak za cvetje 5,00; Zora iz Trziča 10,00; Renato Devetak 22,00; Dario Fantin 10,00; N.N. 10,00 €.

ZA CERKEV na Peči: A.M. za cvetje 5,00; N.N. 4,00; M.C. 10,00; N.N. 20,00; N.N. za cvetje 12,00; starši ob krstu male Martine 100,00 €.

ZA CERKEV v Rupi: N.N. 50,00; N.N. za orgle 12,00; N.N. 30,00; N.N. 20,00; Metoda Tomsič za orgle 22,00 €.

ZA MISIJON p. Kosa: v spomin na Vinkota in Frido N.N. 50,00; N.N. Rupa 75,00; N.N. 250,00 €.

OBVESTILA

ŽUPNIJIRUPA-Peč / Gabrje-Vrh vabita v ponedeljek, 19. januarja 2004, ob 20.30 v župnijske prostore v Gabrje na predavanje z naslovom Iz erosa v zastojno ljubezen iz sklopa predavanj Vsak je bil svoje sreče kovač, ki jih vodi p. jezuit Mirko Pelicon.

SIRŠI ODBOR ZSKP se bo sestel v četrtek, 15. t.m., ob 20.30 na sedežu v Gorici.

PD PODGORA vabi na božičnico Mati poje Jezusu, ki bo v nedeljo, 18. januarja, ob 18. uri v župnijski cerkvi v Podgori. Peli bodo MePZ F.B. Sedej, mladinski zbor in MePZ Podgora ter otroški zbor.

DRVA ZA KURJAVO po 10,00 evrov za stot Vam pripelje na dom s prikolico Aleš Komjanc (tel. 0481 390238)

SOŽALJE

Goriška Mohorjeva družba se klanja spomnu dragocenega sodelavca in urednika Primorskega slovenskega biografskega leksikona prof. MARTINA JEVIKARJA ter izraža svojcem občuteno sožalje.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

ABONMA LJUBITELJSKIH GLEDALIŠKIH SKUPIN
ŠTANDREŽ 2003

Marc Camoletti

PIŽAMA ZA ŠEST

KOMEDIJA

PREMIERA: sobota, 24. januarja 2004, ob 20.30

ABONMAJSKA PREDSTAVA: nedelja, 25. januarja 2004, ob 17. uri

Župnijska dvorana Anton Gregorčič v Štandrežu

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH
NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

Andrej Jelačin

PACIENTI V ČAKALNICI

REŽIJA Adrijan Rustja

GLEDALIŠČE SMEHA-KOPER

■ Nedelja, 18. januarja 2004, ob 17. uri

Marc Camoletti

PIŽAMA ZA ŠEST

REŽIJA Emil Aberšek

DRAMSKI ODSEK PD ŠTANDREŽ

■ Nedelja, 1. februarja 2004, ob 17. uri

Natečaj Mladi oder - nagrajevanje

ČAU, ČAU, REX!

REŽIJA Janez Starina

DRAMSKI ODSEK PD ŠTANDREŽ

■ Torek, 3. februarja 2004,

ob 20. uri

Aldo Nicolai

STARA GARDA

REŽIJA Janez Starina

DRAMSKI ODSEK

PD ŠTANDREŽ

■ Četrtek, 12. februarja 2004,

ob 20.30

NIZ VESELOIGER
LJUBITELJSKIH ODROV

PREDSTAVE bodo v veliki dvorani
Kulturnega centra Lojze Bratuž

NASVETI VARČEVALCEM

Stojan Pahor

Izgubljene priložnosti v letu 2003

Minulo leto se je za drzne investitorje zaključilo sanjsko. Najpomembnejši svetovni delniški tečaji so namreč v tem obdobju zabeležili izredno dobre rezultate. Sloviti borzni indeks "Dow Jones" je prekoračil psihološko mejo 10.000 točk in se okrepil za več kot 24%, italijanski "Mibtel" za 15%, nemški "Dax" za več kot 37%. Znatno bolje se je odrezal ameriški tehnološki indeks "Nasdaq", ki je narasel za več kot 50%. Izredno presenetljivi so se izkazali borzni tečaji držav Južne Amerike ter Jugovzhodne Azije. Delnice v Argentini in Braziliji so povprečno narasle za skoraj 105% oziroma za več kot 97%. Borzi na Tajskem in v Indiji sta pridobila 120% oziroma 71% (glej tabelo). Donosnost zajamčenih oblik varčevanja je obratno krepko razočarala vlagatelje. Italijanske državne obveznice s kratkoročno zapadlostjo (BOT) so v lanskem letu povprečno narasle samo za 2,735 (bruto donos). Pri letni inflacijski stopnji 2,8% varčevalec dejansko ni ohranil realne vrednosti deponiranih sredstev. Za te oblike varčevanja tudi izgledi za tekoče leto niso najboljše. Centralne banke EU,

ZDA in Japonske trenutno namreč nimajo razlogov, da bi dvignile osrednjo obrestno mero.

Svetovni delniški indeksi brez dvoma se v tem trenutku nahajajo v tako imenovanem bikovem trgu (angl.: Bull market). Nihče ne more zagotoviti, da se bo ta izredno pozitivni trend nadaljeval tudi v tekočem letu. Vlagatelji zaradi tega niso poklicani, da v tem trenutku vse svoje prihranke preusmerijo v delniške trge. Smotrno pa je, da v osebni investicijski program poleg obvezniške komponente vključijo tudi delniško.

Direktno investiranje v delnice na borzah v tujini je sicer

včasih polno administrativnih ovir in zahteva visoke komisije. Tako vlaganje je bolj enostavno in relativno poceni preko investicijskih skladov. V tem slučaju izbira delnic je namreč v pristojnosti upravitelja sklada. Vlagatelji imajo pravico, da geografsko in sektorialno opredelijo svojo naložbo. Poleg tega za nekatere sklade ni potrebno plačati vstopnih komisij. Za naložbe z enkratnim pologom je potrebno samo 500 evrov. Varčevalci, ki ne razpolagajo z visokimi vsotami, se lahko odločijo za mesečno vlaganje po vsaj 50 evrov.

Kljub občasnim in dolгим krizam se delniške investicije dolgoročno najboljše obrestujejo. Pri tem je bistvenega pomena, da varčevalci ne stopijo na vlak prepozno.

Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

BORZNI INDEKS	PORASTEK OD 01.01. DO 31.12.03	BORZNI INDEKS	PORASTEK OD 01.01. DO 31.12.03
Mibtel-Milan	+ 14,92%	Merval-Buenos Aires	+104,71
Dax 30-Frankfurt	+37,08%	Bovespa-San Paolo	+97,33%
Dow Jones-New York	+24,98%	Set 50-Bangkok	+120,18%
Dasdaq-New York	+50,50%	Sensitive-Bombay	+71,49%

Podatki: Dnevnik "Il Sole 24 Ore"

Letalski turizem

Težave v prevoznem sektorju

Po hudi letalski nesreči čarterskega letala v Sharm el Sheiku, ki je med potrošniki sprožila vrsto dvomov o varnosti v letalskih prevoznih, so se v prejšnjem tednu zvrstile še številne stavke, ki so negativno vplivale na celoten sektor.

Najprej je stavkalo osebje, ki je zadolženo za nadzor letenja, nato šoferji, zaposleni v javnih prevoznih, sledili pa bodo še uslužbenci italijanske letalske družbe Alitalia, nato piloti in spet osebje, ki nadzoruje varnost poletov, napovedane pa so še druge stavke.

Letalska nesreča v Sharm el Sheiku je sprožila val polemik o varnosti čarterskih poletov, saj številni izvedenci trdijo, da majhne letalske družbe, ki imajo sedež v afriških ali vzhodnoevropskih državah, niso dovolj pozorne na tehnično brezhibnost letal. Če lahko za evropske letalske družbe trdimo, da redno opravljajo tehnične preglede na svojih velikanih, nimamo zagotovil, da to počnejo tudi druge letalske družbe. Nekatere evropske države so že prepovedale nekaterim letalskim družbam prelet nad svojim ozemljem, druge pa so v pričakovanju primernih denarnih nadomestil spregledale problem varnosti in omogočile tem nezanesljivim družbam prelet in pristanek. Nesreča pa je med potrošniki povzročila val vprašanj o de-

janski varnosti letalskih družb in poletov, kar bo nedvomno spet negativno vplivalo na povpraševanje po poletih.

Po premoru zaradi božično-novoletnih praznikov, ko po dogovoru uslužbenci niso

smeli stavkati, da so lahko zagotovili mirne premike ostalih državljanov, so se že začeli prvi protesti zaposlenih. Najbolj vroče je na dveh frontah: uslužbenci letalske družbe Alitalia hočejo zaščititi svoja delovna mesta, saj je celoten sektor v izredno veliki krizi in je zmanjšanje števila zaposlenih skoraj neizogibno, uslužbenci v mestnih javnih prevoznih pa se zavzemajo za boljše delovne pogoje, predvsem pa za tolikšen povišek, da bi odtehtal izgubo kupne moči, ki jo je v zadnjih letih doživel evro zaradi vse višje inflacije. Ker so med pogajanja pri-

stali na le delni povišek, je med raznimi uslužbenci nastal velik razdor, saj so nekateri zadovoljni s predvidenim poviškom 81 evrov, drugi pa bi radi povišek v celoti, kar bi zneslo 106 evrov. Sicer pa so podjetja, ki nudijo javne prevoze, že tako in tako v izredno velikih težavah, saj so prispevki, ki naj bi jih dajala javna uprava, večkrat nezadostni, v vsakem primeru pa izplačani z zelo velikimi zamudami. Ravno zaradi tega se predstavniki prevoznikov zavzemajo za korenito reformo celotnega sektorja.

Uslужbenci italijanske letalske družbe pa se bojijo za lastna delovna mesta. Zaradi velike krize, ki v zadnjih letih pesti letalsko prevoznništvo, se pri letalskih družbah odločajo za zmanjševanje števila zaposlenih, čemur predstavniki zaposlenih močno nasprotujejo. V najslabšem primeru, da bi do odpustitev res prišlo, pa bi radi zajamčili odpuščenim vsaj dopolnilno blagajno ali predčasno upokojujev, kar bi nekoliko ublažilo socialne probleme prizadetih družin.

Mara Petaros

Temelji ekološkega prava

Filozofski in mednarodno-politični temelji ekološkega prava

O ekologiji se v novejšem času ukvarjajo najrazličnejši strokovnjaki, znanstveniki, filozofi in številna ekološka gibanja kakor tudi politične stranke, ki so si prevzele naslov "zeleni", ekološka gibanja in podobno. Redkejši pa so strokovnjaki in pravniki, ki se ubadajo z vprašanjem, kako uzakoniti zmernost pri človeških odnosih z živalmi, rastlinami in neživim svetom.

Marsikdo premalo obravnava dejstvo, da živalskemu svetu grozi številne nevarnosti in da nezadržano upada število živalskih vrst. Po nekaterih podatkih je izumrlo okoli 5.000 živalskih vrst, med njimi veliko nevretenčarjev, kar predstavlja kruto stvarnost, ki grozi vse večjemu številu živalskih vrst. Pa ne, da bi obravnavali le živalski svet: problematika ekološkega prava je izredno pestra, odgovorna in kliče na nova razmišljanja, nove pobude in ukrepe.

V novejšem času se z ekološkim pravom ukvarja docent na Pravni fakulteti v Ljubljani, to je dr. Senko Pličanič. Njegovo raziskovalno in strokovno delo se nanaša zlasti na ekološko pravo in s tem povezanimi vprašanji preobrazbe človekovega razmerja do drugih delov narave, na vodno pravo, energetska pravo, pravo javnih služb itd. Kot predavatelj sodeluje na interdisciplinarnem podiplomskem študiju varstva okolja na Univerzi v Ljubljani.

Pred kratkim je Cankarjeva založba v Ljubljani izdala praktično knjigo dr. Pličaniča z naslovom *Temelji ekološkega prava*.

V knjigi, ki ima 148 strani, bomo spoznali problematiko uničevanja narave, vlogo države in nujnost uzakonitve zmernosti na tem področju. V zaokroženih poglavjih nam avtor prikaže:

- antropocentrizem kot razlog uničenja živali, rastlin in neživega sveta,
- kako uzakoniti zmernost - filozofski in mednarodno politični temelji ekološkega prava,
- pravno filozofske temelje ekološkega prava,
- politično filozofske temelje ekološkega prava,
- ustavnopravne temelje ekološkega prava.

V zaključkih pa nam dr. Pličanič osvetli inštitute ekološkega prava ter vprašanje, kako uzakoniti zmernost. Cilj ekološkega prava je oblikovanje sistema ekocentrizma, to je celovitega sistema pravil obnašanja v razmerju do drugih biotskih skupnosti. Kako doseči, da bi pravo spremenilo naš pogled na sobitja tega planeta, pa je specifično vprašanje, ki ga moramo najprej pravilno razumeti in upoštevati, kako deluje narava in kaj lahko storimo pri tem. Zato je nujno, da postavljamo prava vprašanja tudi tistim, ki v našem imenu odločajo o pomembnih zadevah. Znanost nam bo odgovorila jasno, praktično in razumljivo.

Omenjena knjiga bo marsikateremu strokovnjaku, ki se posredno ali neposredno ukvarja z ekologijo, koristen pripomoček pri vsakdanjem delu, razmišljanju in razvoju ustreznih načinov dela, življenja in obnašanja.

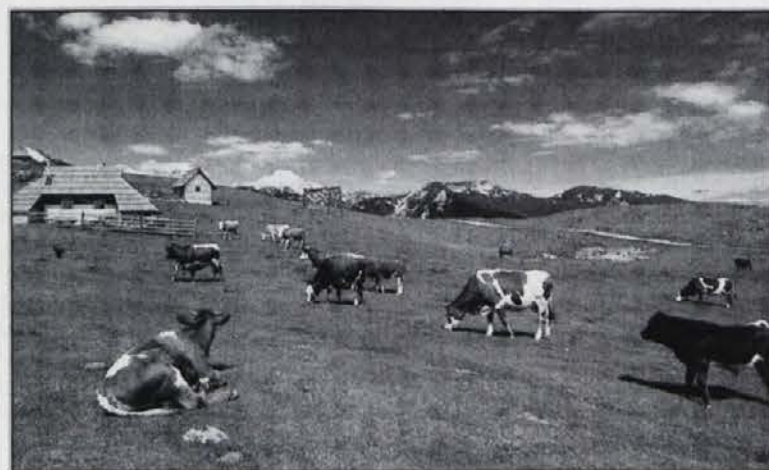
Gabrijel Devetak

SLOVENIJA

Največji del kmetijske zemlje v uporabi zavzemajo travniki in pašniki

V Sloveniji še nekaj nad 77 tisoč družinskih kmetij, ki ustrezajo merilom EU

Vladni urad za makroekonomske analize in razvoj je pred kratkim napravil analizo o stanju v slovenskem kmetijstvu, torej o panogi, o kateri je pred sprejemom Slovenije v EU veliko razprav

Gre za dejavnost, ki sicer prispeva le okoli osem odstotkov bruto domačega proizvoda, toda ima pomembne družbenogospodarske in narodne razsežnosti. Kmetijstvo je važno tudi z vidika varovanja okolja in podeželja.

Iz pridobljenih podatkov t.i. vzorčno strukturnega raziskovanja je razvidno, da je bilo v Sloveniji lani poleti 77.145 kmetijskih gospodarstev, to je družinskih kmetij ter kmetijskih podjetij, družb in zadrž. Po svoji velikosti, delovanju in donosnosti ustrezajo zahtevam in merilom EU. Število kmetij in omenjenih organizacij se je sicer

od leta 2000 dalje zmanjšalo za 9,322 oziroma za 10,8%. Kmetijska gospodarstva so imela v uporabi skupno 481,034 ha kmetijskih zemljišč (to je nekaj manj kot četrtina celotnega ozemlja Slovenije), kar pa je kljub razmeroma velikemu zmanjšanju števila gospodarstev le za 1,1% manj kot v letu 2000. V zadnjih treh letih se je torej povprečna velikost kmetijskih gospodarstev, merjena s kmetijskimi zemljišči v uporabi (ne v lasti), povečala s 5,6 ha na 6,2 ha, to je za dobro desetino.

Največji del kmetijske zemlje, ki je v uporabi, zavzemajo trajni trav-

niki in pašniki, saj je v Sloveniji večina kmetijskih zemljišč na za kmetijsko pridelavo manj primernih območij. Površina njiv in vrtov se zmanjšuje. Površina zasejana z žiti, ki so najpomembnejša slovenska poljščina, se je glede na leto 2000 zmanjšala za 6%. Med trajnimi nasadi se je zmanjšala površina sadovnjakov, površina vinogradov pa ostaja nespremenjena. Povečujejo se števila goveje živine, ovac, konj in prašičev. Z vidika sodobnega racionalnega gospodarjenja je zelo pomembno, da se izboljšuje tudi struktura kmetijskih gospodarstev po posameznih velikostnih razredih. Več kot polovica kmetijskih gospodarstev sicer še vedno obdeluje manj kot 5 hektarov zemljišč, vendar pa se je njihovo število v primerjavi z letom 2000 zmanjšalo za 17%. Tudi je spodbudno, da so kmetijska zemljišča manjših kmetij, ki so prenehale kmetovanje, v precejšnji meri v obdelavo prevzela druga, večja gospodarstva. Tako narašča tudi število kmetij, ki imajo v uporabi več kot 10 ha kmetijskih zemljišč.

Iz raziskave o stanju in obetih slovenskega kmetijstva po vstopu Slovenije - njene izsledke so objavili v publikaciji *Ekonomsko ogledalo Slovenije* -, je očitno, da je v tej dejavnosti ustavljeno nazadovanje, ki je bilo posledica prejšnjih neugodnih razmer in pogojev. Potrebna pa bodo seveda nadaljnja prizadevanja, saj je, denimo, povprečna slovenska kmetija trikrat manjša kot v Avstriji, kjer so sicer naravne razmere za kmetijstvo najbolj podobne slovenskim. V Sloveniji je skratka še zmerom veliko majhnih in premalo srednje velikih kmetijskih gospodarstev, velikih pa skoraj ni.

M.

PISMO IZ PRESTOLNICE - 10. 1. 2004

Dušan Rogelj

Zanimiva popraznična Ljubljana...

Življenje se počasi vrača v stare kolesnice. Praznično okrasje in novejne jelke še niso izginile z ulic in trgov, ko se stemni, mesto še vedno čarobno žari. A na ulicah je spet več hitenja, prerivanja, neprijazne živčnosti. Smeh, otroška razigranost in pričakovanje so z obrazov skoraj izginili. Sem in tja je še opaziti stiske rok in objemanje, ko se srečajo znanci, ki si pred novim letom niso utegnili voščiti.

Takih pa mora biti veliko, saj se bifeji in restavracije niso dosti izpraznili. Nemara zato, ker je treba praznična doživetja in nove "trače" predebatirati tudi v širši družbi? Kakor koli že, večina se je vrnila k vsakdanjim opravkom, delo in skrbi nas ženejo v nov krog. Bo letos kaj drugače kot sicer januarja, ki po splošnem občutju velja za najdaljši mesec?

Holivudski dedek Mraz je tudi ljubljanskim otrokom prinesel težko pričakovano nadaljevanje filmske sage Gospodar prstanov. Multikino Kolosej se po obisku in dobičku še naprej izkazuje kot ena najbolj donosnih kapitalskih naložb. Žepe lastnikom pridno polnijo mladi in še mlajši, sem opazil, ko sem spremljal sina na ogled katerega od filmov z "obveznega seznama" njegovih vrstnikov. Iz svojih šolskih let se bolj spomnim seznama obveznega "domačega branja" ... Res pa je, da sem si pri starših izposil, da so me prve-

ga Kekca peljali gledat najmanj petkrat zapored ...

So zaradi filmskega besnila mladine nad Potterji, matricami in podobno produkcijo s sporedov ljubljanskih gledališč skoraj izginile decembrske otroške in mladinske predstave, ki so nam v mestu naredile praznike bolj pravičnejše kot takratni revni sprevodi dedka Mraza?

Poleg lutkovnega gledališča se svojemu poslanstvu in staremu slovesu ni izneverilo Slovensko mladinsko gledališče, saj je kar dvajsetkrat odigralo svoje uspešnice Pika Nogavička, Sneguljčica in sedem palčkov ter Mary Poppins.

SMG se pa lahko tudi pohvali, da je za praznike dobilo darilo v obliki nagrade. Še ena nagrada - ne prva ne zadnja za to našo po svetu najbolj znano gledališko izvozno "blagovno znamko" - je prispela s Kube, kjer so "mladinci" gostovali oktobra s predstavo Kdo se boji Tennesseeja Wilkamsa? Podelili so jim jo gledališki kritiki za najboljšo predstavo festivala in lanskega leta na Kubi. To priznanje utrjuje ugled SMG kot zglednih in delovnih ambasadorjev slovenskega gledališča po svetu. Podobno v ogledalu sveta pa govori tudi o tem, da je režiser Matjaž Pograjc po uspehih na tujem ta čas eden naših najuspešnejših režiserjev sodobnih (tudi gibalne) zvrsti teatra. Ne pozabimo, da je tudi spiritus agens skupine Betontanc, ki je na Dunaju pravkar premierno uprizorila svoje

novi delo Wresterin' Dostojevski - kot je slišati, z velikim uspehom tako pri občinstvu kot pri kritikih.

Decembrsko dogajanje za otroke je letos v veliki meri zapolnil Cankarjev dom s projektom Kraljestvo pravljic - z več predstavami, posebej pripravljenimi za mlajše občinstvo (pripravili so kar pet premier otroških predstav ter družinski koncert Peter in volk). Kljub strogo urbanemu okolju in v njem prevladujoči "sodobni" vzgoji se je pokazalo, da so še kako potrebne. Obisk je presegel tudi najbolj optimistična pričakovanja: v decembru so na teh prireditvah našli več kot 14.000 otrok in njihovih staršev. Rekordno! Konec decembra se je v Veliki sprejemni dvorani odvil še pravi "sejem" različnih dejavnosti - z najrazličnejšimi delavnicami, igralnicami, bralnicami ... Snovalca - Kulturno-vzgojni program Cankarjevega doma in uredništvo otroških revij Ciciban ter Ciculo - že razmišljata, da bi bilo take programe vredno razvijati tudi med letom. Še zlasti zato, ker je poplava poceni vsebin in bleščočih se neumnosti za otroke že skoraj zalila prestolnico.

Ko Ljubljano obišče družina, se po pravilu pojavi vprašanje, kako uskladiti različne želje. In v "demokratični" družini imajo otroške prednost. Zato še malo razmislimo, kam jih odpeljati, da bo "volk sit in koza cela", kje v prestolnici starši ne bodo le vodiči, varuhi in malo živčni spremljevalci.

Tisti, ki se radi nasmejeje skupaj z otroki, ne boste zgrešili z obiskom ljubljanskega Lutkovnega gledališča. V tem mesecu imajo na sporedu desetino različnih predstav, od

zlate klasike (Žogica Marogica, Sapraniška) do novejših projektov (Perzej, Ikarjev let, Zakaj?...). Ne manjka tudi volk, tokrat posebej, ki se je odločil, da ne bo krvoločan (Zgodba o dobrem volku). Z malo večjimi otroki pa lahko na primer 18. januarja skupaj uživajte ob Tauferjevi priredbi Linhartove gledališke klasike Ta veseli dan ali Matiček se ženi.

Pred lutkami ali po njih (predstave v LGL so ob 11. ali 17. uri, pot do podrobnejšega sporeda in naročila vstopnic vam zelo olajšata računalnik in svetovni splet) se lahko sprehodite na Ljubljanski grad ali po knjigarnah. Med tremi ta čas odprtimi razstavami na gradu je tudi razstava jaslic, pripravljena v sodelovanju z župnijskim uradom sv. Jakoba. Računalniško "pismeni" otroci pa bodo navdušeni nad predstavitev preteklih obdobij Ljubljane v grajskem Virtualnem muzeju.

Da se postopanje po trgovinah in knjigarnah za otroke ne spre-

ni v moro, je dobro vedeti, kaj iskati. In če se Božiček in dedek Mraz še nista do konca iztrošila, majhen namig: pri založbi Sanje, ki je med drugim znana po izdajah humoresk in šansonov znamenitega Frana Milčinskega - Ježka (otroci jih "posvojiijo" nič manj kot pesmi kakšnih Be Pop ali Game Over), so pravkar izdali novo zgoščenko glasbene skupine Tolovaj Mataj - zbirko starih, a posrečeno avtorsko posodobljenih slovenskih ljudskih pesmi.

In da bo mera otroškega dneva polna, se spotoma ustavite še na razstavi del priznanega ilustratorja, karikaturlista in humorista Boža Kosa. Njegove risbe in stripe poznajo mlajši predvsem iz Cicibana. Razstava je na ogled v Galeriji Sončnica, v poslovni stavbi Konzorcij.

In če bo na izletu približno tako, bodo naši junaki domov grede prepevali ali pa spali. Kot oče bi vam bolj privoščil slednje, tudi odrasla ušesa so enkrat polna.

OSTANI ZVEST NOVEMU GLASU, KER TI NOVI GLAS VSAK TEDEN GOVORI O ZVESTOBI NAŠIM VREDNOTAM!

NOVI GLAS JE TVOJ TEDNIK! NAROČI SE NANJ IN PRIDOBI NOVEGA NAROČNIKA!

Naročniki, ki bodo poravnali naročnino na Novi glas za leto 2004 do 31. januarja 2004, bodo sodelovali pri žrebanju za potovanje z Novim glasom v Španijo, ki bo v drugi polovici aprila 2004.

POSAMEZNA ŠTEVILKA:

1,00 €

LETNA NAROČNINA 2004:

Italija: 45,00 €

Slovenija: 48,00 €

Inozemstvo - navadna pošta: 65,00 €

Inozemstvo - prioritarna pošta: 85,00 €

GORICA: Travnik 25 / tel. 0481 533177 (uprava) / fax 0481 548276 / uprava@noviglas.it

TRST: Ul. Donizetti 3 / tel. 040 365473 / fax 040 775419 / trst@noviglas.it

